Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2025/3992

20.8.2025

PRIPOROČILO SVETA

z dne 8. julija 2025

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Malte

(C/2025/3992)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

Splošne ugotovitve

(1) Uredba (EU) 2024/1263, ki je začela veljati 30. aprila 2024, določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, katerega namen je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za državo in nadzor nad njihovim izvajanjem. Navedena uredba spodbuja tudi nacionalno odgovornost za fiskalno politiko in poudarja njeno srednjeročno usmerjenost skupaj z učinkovitejšim in skladnejšim izvrševanjem. Vsaka država članica mora Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, ki vsebuje njene fiskalne, reformne in naložbene zaveze za obdobje štirih ali petih let, odvisno od trajanja zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici. Pot gibanja očiščenih odhodkov ([2]) v teh načrtih mora biti skladna z zahtevami iz navedene uredbe, vključno z zahtevami, da se najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dolg sektorja država začne dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej dovolj verjetno zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % bruto domačega proizvoda (BDP) ter da se primanjkljaj sektorja država srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz navedene uredbe, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta.

([1]) UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2, točka 2, Uredbe (EU) 2024/1263: „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez: (i) odhodkov za obresti; (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov; (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije; (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija; (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

(2) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]), s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb, s čimer daje fiskalno spodbudo, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik mehanizem podpira gospodarsko in socialno okrevanje ter hkrati poganja trajnostne reforme in naložbe, zlasti pa spodbuja zeleni in digitalni prehod ter večja odpornost gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(3) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To pripomore k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečuje uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetsko učinkovitost. Malta je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(4) Malta je 13. julija 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 navedene uredbe in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 5. oktobra 2021 sprejel izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Malto ([5]), ki je bil v skladu s členom 18(2) 14. julija 2023 spremenjen zaradi posodobitve najvišjega finančnega prispevka za nepovratno finančno podporo in vključitve poglavja REPowerEU ([6]). Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5), da je Malta zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Za zadovoljivo izpolnitev je potrebno, da doseženi predhodni mejniki in cilji za isto reformo ali naložbo niso bili izničeni.

(5) Svet je 21. januarja 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo, v katerem je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Malte ([7]). Načrt je bil predložen v skladu s členom 11 in členom 36(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1263, zajema pa obdobje od leta 2025 do leta 2028 in predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta.

(6) Komisija je 26. novembra 2024 sprejela mnenje o osnutku proračunskega načrta Malte za leto 2025. Na isti datum je Komisija na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2025, v katerem Malte ni opredelila kot eno od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2025, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([8]) sprejel 13. maja 2025, skupno poročilo o zaposlovanju pa 10. marca 2025.

(7) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost EU. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: (i) inovacije; (ii) razogljičenje in konkurenčnost ter (iii) varnost. Za zapolnitev inovacijske vrzeli si EU prizadeva spodbujati industrijske inovacije, podpirati rast zagonskih podjetij s pobudami, kot je strategija EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ter pospeševati uvajanje naprednih tehnologij, kot sta umetna inteligenca in kvantno računalništvo. V prizadevanju za bolj zeleno gospodarstvo je Komisija predstavila celovit

([3]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa. eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 5. oktobra 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Malto (ST 11941/2021; ST 11941/2021 ADD 1).

([6]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 14. julija 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 5. oktobra 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Malto (ST 11202/2023 INIT; ST 11202/2023 ADD 1).

([7]) Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Malte (UL C, C/2025/649, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/649/oj).

([8]) Priporočilo Sveta z dne 13. maja 2025 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

akcijski načrt za cenovno dostopno energijo in dogovor o čisti industriji, ki zagotavljata, da bo prehod na čisto energijo ostal stroškovno učinkovit in naklonjen konkurenčnosti, zlasti za energetsko intenzivne sektorje, ter da bo gonilo rasti. Za zmanjšanje pretiranih odvisnosti in povečanje varnosti je Unija zavezana krepitvi svetovnih trgovinskih partnerstev, diverzifikaciji dobavnih verig ter zagotavljanju dostopa do kritičnih surovin in virov čiste energije. Te prednostne naloge temeljijo na horizontalnih dejavnikih, in sicer poenostavitvi zakonodaje, poglabljanju enotnega trga, financiranju konkurenčnosti ter uniji prihrankov in naložb, spodbujanju spretnosti in kakovostnih delovnih mest ter boljšem usklajevanju politik EU. Kompas za konkurenčnost je usklajen z evropskim semestrom, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(8) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2025 nadalje razvija skupaj z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih, ali znatnega dela teh izzivov. Ta specifična priporočila za države ostajajo enako relevantna za oceno spremenjenih načrtov za okrevanje in odpornost v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(9) Specifična priporočila za države za leto 2025 zajemajo ključne izzive ekonomske politike, ki niso v zadostni meri obravnavani z ukrepi, vključenimi v načrte za okrevanje in odpornost, ob upoštevanju ustreznih izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države za obdobje 2019–2024.

(10) Komisija je 4. junija 2025 objavila poročilo o državi za Malto za leto 2025. V njem je ocenila napredek Malte pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Malti. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Malta. V njem je bil ocenjen tudi napredek Malte pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in pri doseganju krovnih ciljev Unije za leto 2030 glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti, pa tudi napredek pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov.

Ocena letnega poročila o napredku

(11) Svet je 21. januarja 2025 priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov za Malto: 6,0 % v letu 2025, 5,8 % v letu 2026, 5,8 % v letu 2027 in 6,1 % v letu 2028, ki ustrezajo najvišjim skupnim stopnjam rasti, izračunanim glede na leto 2023, v višini 13,8 % v letu 2025, 20,4 % v letu 2026, 27,4 % v letu 2027 in 35,1 % v letu 2028. V obdobju 2025–2028 te najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov sovpadajo s korektivno potjo v skladu s členom 3(4) Uredbe (ES) št. 1467/97, kot jo je priporočil Svet 21. januarja 2025 za odpravo čezmernega primanjkljaja ([9]). Do 30. aprila 2025 Malta še ni predložila svojega letnega poročila o napredku ([10]), in sicer glede ukrepov, sprejetih v odziv na priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025, da bi odpravila čezmerni primanjkljaj ter izvajala reforme in naložbe, s katerimi bi se odzvala na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku odraža tudi polletno poročanje Malte o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241.

(12) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je priporočila, naj se usklajeno aktivira nacionalna odstopna klavzula iz Pakta za stabilnost in rast, da bi se podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo. Evropski svet je ta predlog pozdravil 6. marca 2025, brez poseganja v posebno naravo varnostne in obrambne politike nekaterih držav članic, v njem pa se upošteva varnostne in obrambne interese vseh držav članic v skladu s Pogodbama.

(13) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat ([11]), se je primanjkljaj sektorja država Malte zmanjšal s 4,7 % BDP v letu 2023 na 3,7 % v letu 2024, dolg sektorja država pa se je zmanjšal s 47,9 % BDP konec leta 2023 na 47,4 % konec leta 2024. Po izračunih Komisije ta gibanja ustrezajo stopnji rasti očiščenih odhodkov v višini 13,9 % v letu 2024. Malta v letnem poročilu o napredku za leto 2025 ocenjuje, da bo rast očiščenih odhodkov v letu 2024

([9]) Priporočilo Sveta za odpravo čezmernega primanjkljaja na Malti, ST 5036/25.
([10]) Letna poročila o napredku za leto 2025 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sl.
([11]) Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2025.

znašala 14,3 %. Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnanost ([12]), ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2024 ekspanzivna in je znašala 1,2 % BDP.

(14) Glede na letno poročilo o napredku makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije Malte, v letu 2025 predvideva realno rast BDP v višini 4,0 %, inflacija po HICP pa naj bi v letu 2025 znašala 2,3 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi realni BDP zrasel za 4,1 % v letu 2025 in 4,0 % v letu 2026, inflacija po HICP pa naj bi znašala 2,2 % v letu 2025 in 2,1 % v letu 2026.

(15) V skladu z letnim poročilom o napredku naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2025 zmanjšal na 3,3 % BDP, dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se do konca leta 2025 povečal na 48,4 %. Ta gibanja ustrezajo - 0,1-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2025. V pomladanski napovedi Komisije 2025 je za leto 2025 predviden primanjkljaj sektorja država v višini 3,2 % BDP. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2025 je predvsem posledica zmanjšanja drugih naložb v osnovna sredstva zaradi izteka stroškov, povezanih z nacionalnim letalskim prevoznikom. Po izračunih Komisije ta gibanja ustrezajo 0,8-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2025. Te višje projekcije rasti očiščenih odhodkov kot v letnem poročilu o napredku so posledica različnih projekcij za nacionalno sofinanciranje programov EU in drugih naložb v osnovna sredstva. V skladu z ocenami Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane na nacionalni ravni in ravni EU, v letu 2025 restriktivna in naj bi znašala 1,9 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 povečal na 47,6 %.

(16) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se z nepovratno podporo („nepovratnimi sredstvi“) iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2025 financirali odhodki sektorja država v višini 0,2 % BDP v primerjavi z 0,3 % BDP v letu 2024. Odhodki, financirani z nepovratno podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, omogočajo visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Malte.

(17) Odhodki sektorja država za obrambo na Malti so znašali 0,5 % BDP v letu 2021, 0,5 % BDP v letu 2022 in 0,4 % BDP v letu 2023 ([13]). Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi odhodki za obrambo v letih 2024 in 2025 znašali 0,4 % BDP. To ustreza zmanjšanju za 0,1 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2021.

(18) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se očiščeni odhodki Malte v letu 2025 povečali za 0,8 %, v letih 2024 in 2025 pa kumulativno za 14,9 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi bila rast očiščenih odhodkov na Malti v letu 2025 pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti, določeno s korektivno potjo. Ob upoštevanju let 2024 in 2025 skupaj naj bi bila kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar ustreza odstopanju ([14]) v višini 0,2 % BDP. Predvideno kumulativno odstopanje ne presega praga 0,6 % BDP za kumulativno odstopanje, nad katerim bi bilo mogoče z veliko gotovostjo predvidevati, da ni učinkovitih ukrepov. Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Malto zato miruje. Hkrati je Malta pozvana, naj bo pripravljena sprejeti nadaljnje ukrepe za uskladitev s korektivno potjo. Celovitejša ocena bo izvedena, ko bodo na voljo podatki o realizaciji.

(19) Poleg tega je Svet Malti priporočil, naj odpravi izredne energetske podporne ukrepe pred zimo 2024/2025. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 so neto proračunski stroški ([15]) energetskih podpornih ukrepov ocenjeni na 1,1 % BDP v letu 2024, vendar naj bi v letu 2025 znašali 1,0 %. Zlasti se predpostavlja, da bodo znižanja posrednih davkov na porabo energije in subvencije za proizvodnjo energije kot nadomestilo za zvišanje cen uvožene električne energije ostala v veljavi. Izredni energetski podporni ukrepi do zime 2024/2025 niso bili postopno odpravljeni. To ni skladno s priporočilom Sveta.

([12]) Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

([13]) Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij države (COFOG). Zaradi metodoloških razlik med opredelitvami, ki se uporabljajo za COFOG, in opredelitvami, ki jih uporablja Nato, se lahko odhodki na podlagi opredelitve za COFOG, razlikujejo od odhodkov na podlagi opredelitve Nata.

([14]) Ti podatki bodo od leta 2026 prikazani na kontrolnem računu iz člena 22 Uredbe (EU) 2024/1263.

([15]) Številka predstavlja raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s prihodki in odhodki ter, kadar je ustrezno, brez prihodkov od davkov na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije.

(20) Letno poročilo o napredku ne vključuje proračunskih projekcij po letu 2025. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2025 v letu 2026 predviden primanjkljaj sektorja država v višini 2,8 % BDP. Zmanjšanje salda sektorja država v letu 2026 je predvsem posledica nadaljnjega zmanjšanja subvencij. Ta gibanja ustrezajo 5,3-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2026. V skladu z ocenami Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane na nacionalni ravni in ravni EU, v letu 2026 restriktivna in naj bi znašala 0,8 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se po projekcijah Komisije do konca leta 2026 zmanjšal na 47,3 %.

Ključni izzivi politike

(21) Za izboljšanje učinkovitosti in pravičnosti davčnih sistemov je še vedno ključnega pomena boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju. Zaradi učinkov prelivanja med državami članicami, ki jih povzročijo strategije agresivnega davčnega načrtovanja, je kot dopolnitev zakonodaji EU bistvenega pomena usklajeno delovanje nacionalnih politik vseh držav članic. Malta je sprejela ukrepe za obravnavo praks agresivnega davčnega načrtovanja z izvajanjem predhodno dogovorjenih mednarodnih in evropskih pobud ter reform, h katerim se je zavezala v načrtu za okrevanje in odpornost, kot je uvedba zakonodaje o transfernih cenah, ki se je začela uporabljati januarja 2024. Vendar dokler Malta ne bo uporabljala davčnih odtegljajev (ali enakovrednih zaščitnih ukrepov) na plačila obresti, dividend in licenčnin, ki jih družbe s sedežem na Malti izvršijo v jurisdikcije z ničelno ali nizko davčno stopnjo (v tem primeru je mišljena katera koli jurisdikcija z zakonsko stopnjo davka od dohodkov pravnih oseb, ki je nižja od najnižje zakonsko določene stopnje davka od dohodkov pravnih oseb v Uniji, ki je 9 %), da bi zagotovila, da podjetja ne morejo prenesti svojih dobičkov neobdavčeno v tretje države, tveganje dvojne neobdavčitve teh dobičkov ostaja visoko. Poleg tega obravnava rezidentnih družb brez davčnega domicila še naprej predstavlja tveganje v smislu dvojne neobdavčitve tako za podjetja kot tudi za posameznike.

(22) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k navedeni uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo, ali znatnega dela teh izzivov. V tem kratkem časovnem okviru je dokončanje učinkovitega izvajanja načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, bistvenega pomena za povečanje dolgoročne konkurenčnosti Malte z zelenim in digitalnim prehodom ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti. V sporočilu Komisije NextGenerationEU – Pot do leta 2026, sprejetem 4. junija 2025, je pojasnjena časovnica, v skladu s katero naj bi se zaključil mehanizem, določene so smernice za države članice, da bi bilo izvajanje do 31. avgusta 2026 čim uspešnejše, med drugim glede tega, kako naj države članice dodatno racionalizirajo svoje načrte za okrevanje in odpornost, predstavljene so ključne možnosti, ki jih je treba upoštevati pri reviziji teh načrtov, in poudarjeno je, kako pomembno je skrbno skupno načrtovanje pred predložitvijo zadnjih zahtevkov za plačilo leta 2026. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(23) Izvajanje programov kohezijske politike, ki vključujejo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Kohezijskega sklada, se je na Malti pospešilo. Pomembno je nadaljevati prizadevanja za zagotovitev hitrega izvajanja teh programov, hkrati pa čim bolj povečati njihov učinek na terenu. Malta že sprejema ukrepe v okviru svojih programov kohezijske politike za povečanje konkurenčnosti in rasti, obenem pa krepi socialno kohezijo. Hkrati se Malta še naprej sooča z izzivi, vključno s tistimi, ki so povezani s pomanjkanjem spretnosti ter njihovo neusklajenostjo s povpraševanjem, pospeševanjem energetskega prehoda, zagotavljanjem zanesljive oskrbe z vodo in trajnostnim gospodarjenjem z vodo. Malta mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo za leto 2024. V predlogu Komisije, sprejetem 1. aprila 2025 ([16]), je rok za predložitev ocene rezultatov vmesnega pregleda za vsak program podaljšan na obdobje po 31. marcu 2025. Zagotovljene so tudi prožnost, da bi pomagali pospešiti izvajanje programov, in spodbude za države članice, da sredstva kohezijske politike dodelijo petim strateškim prednostnim področjem Unije, in sicer konkurenčnosti na področju strateških tehnologij, obrambi, stanovanjem, odpornosti v zvezi z vodo in energetskemu prehodu, ter naložbam v spretnosti v prednostnih sektorjih, pri čemer se programi ESS+ še naprej osredotočajo na osebe v najbolj ranljivih položajih.

([16]) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda (COM(2025) 123 final).

(24) Platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP) predstavlja priložnost za naložbe v eno od ključnih strateških prednostnih nalog EU in torej za krepitev konkurenčnosti EU. Platforma STEP se izvaja prek 11 obstoječih skladov EU. Države članice lahko prispevajo tudi k programu InvestEU, ki podpira naložbe na prednostnih področjih. Malta bi lahko te pobude kar najbolje izkoristila za podporo razvoju ali proizvodnji kritičnih tehnologij, vključno s čistimi in z viri gospodarnimi tehnologijami.

(25) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, bi Malta morala učinkovito obravnavati preostale izzive, povezane z agresivnim davčnim načrtovanjem, izobraževanjem in spretnostmi, energijo in razogljičenjem, cestnim prometom ter raziskavami in inovacijami.

(26) Izboljšanje rezultatov na področju inovacij je ključnega pomena za Malto, da ohrani rast produktivnosti in preide na odpornejše, na znanju temelječe gospodarstvo. Skupni odhodki Malte za raziskave in razvoj kot odstotek BDP so drugi najnižji v EU (0,64 % BDP v letu 2023 v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 2,24 %) in se v zadnjem desetletju zmanjšujejo. To velja tako za javne kot zasebne odhodke za raziskave in razvoj. Javne naložbe v raziskave in razvoj kot odstotek BDP so nižje kot pred desetimi leti in precej pod povprečjem EU (0,27 % BDP v letu 2023 v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 0,72 %). Podobno velja za zasebne naložbe v raziskave in razvoj (0,37 % BDP v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 1,49 %). Pomanjkanje naložb vpliva na odličnost javnega raziskovalnega sistema in na rezultate inovacij. Malti bi koristilo spodbujanje javnih in zasebnih naložb v raziskave in razvoj, zlasti z izvajanjem ciljno usmerjenih davčnih spodbud.

(27) Malta se še naprej sooča z izzivi pri doseganju zelene gospodarske rasti, kar pomeni, da je treba gospodarski razvoj uravnotežiti z okoljsko trajnostnostjo. Zeleni prehod države zavira prevladujoča vloga fosilnih goriv v njenem energetskem sistemu. Malta beleži znatne subvencije za fosilna goriva, pri čemer pred letom 2030 ni načrtovana njihova postopna ukinitev. Zlasti subvencije za fosilna goriva, ki ne rešujejo energetske revščine na ciljno usmerjen način ali odpravljajo resničnih pomislekov glede energetske varnosti, ovirajo elektrifikacijo prometa in niso ključne za industrijsko konkurenčnost, zato bi se lahko štelo, da je njihova postopna ukinitev prednostna naloga. Na Malti so subvencije za fosilna goriva, kot so stalna podpora podjetju Enemalta, subvencije za proizvajalce nafte, zlasti bencina in dizelskega goriva, ter znižanje trošarin za bencin in dizelsko gorivo, gospodarsko neučinkovite in odvračajo od uporabe obnovljivih virov energije in razogljičenja gospodarskih dejavnosti. Poleg tega so proračunsko breme za malteške javne finance. Delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije je na Malti leta 2023 znašal le 15 % in je bil eden od najnižjih deležev uporabe obnovljivih virov energije v EU. Čeprav je skoraj vsa nameščena zmogljivost za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v obliki sončnih elektrarn na kopnem, ima Malta velik potencial za razširitev svoje mešanice obnovljivih virov energije z obsežnimi projekti vetrne in sončne energije na morju. Zmožnost Malte za uvajanje obnovljivih virov energije ob izboljšanju zanesljivosti oskrbe z energijo je odvisna tudi od dobrega napredka – s ključno podporo kohezijske politike EU za obdobje 2021–2027 – pri gradnji drugega povezovalnega daljnovoda za električno energijo z Italijo in nadaljnji krepitvi in modernizaciji domačega elektroenergetskega omrežja, vključno z izboljšanjem njegove fleksibilnosti. Čeprav obstajajo nekateri podporni ukrepi za spodbujanje energijske učinkovitosti ter naložbe v prenovo stavb javnega in zasebnega sektorja v okviru malteškega načrta za okrevanje in odpornost, se je končna poraba energije v stanovanjskih stavbah med letoma 2018 in 2022 povečala za 13,5 %. Malti bi lahko koristili nadaljnji ukrepi za spodbujanje večje učinkovitosti v stavbnem sektorju, kar bi pripomoglo tudi k doseganju cilja zmanjšanja emisij v skladu z uredbo o porazdelitvi prizadevanj.

(28) Obravnavanje prometnih zastojev in visokih emisij iz cestnega prometa je ključnega pomena za izboljšanje konkurenčnosti in kakovosti življenja ter podporo ranljivim segmentom prebivalstva na Malti. Od razširitve brezplačnega rednega cestnega javnega prevoza oktobra 2022 na vse prebivalce Malte se je povečala uporaba rednega javnega cestnega prevoza, vendar se je od takrat tudi znatno povečalo število registriranih osebnih avtomobilov na malteških cestah. Prometni sektor je največji povzročitelj emisij toplogrednih plinov na Malti, za katere velja uredba o porazdelitvi prizadevanj. Med letoma 2005 in 2022 so se emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa povečale za 32 %. Zato so potrebni ukrepi za odpravo prometnih zastojev z zagotavljanjem kakovostnih storitev kolektivnega cestnega prevoza, da se zmanjša uporaba osebnih avtomobilov, in ukrepi, ki odvračajo od uporabe osebnih avtomobilov. Povečanje kakovosti in učinkovitosti cestnega javnega prevoza, na primer z uvedbo namenskih pasov za avtobuse, ter večjih naložb v infrastrukturo za aktivno mobilnost, vključno z izboljšanimi stezami za pešce, bi podprlo obsežnejši prehod na bolj trajnostne načine prevoza ter zagotovilo varnost ljudi in boljšo kakovost življenja, tudi za osebe z omejeno mobilnostjo.

(29) Pomanjkanje kvalificirane delovne sile ter neusklajenost spretnosti s povpraševanjem ovirajo prihodnjo rast, konkurenčnost in dvojni prehod. Stopnja prostih delovnih mest je med najvišjimi v EU, med drugim zaradi hudega

pomanjkanja na področju informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), umetnosti, zabave in rekreacije, gradbeništva, delov storitvenega sektorja, pa tudi med zdravstvenimi delavci in strokovnjaki za dolgotrajno oskrbo ter učitelji. Poleg tega 64 % podjetij meni, da lokalna delovna sila ni ustrezno pripravljena na prehod na ogljično nevtralnost. Čeprav se izobraževanje odraslih izboljšuje in je v skladu s povprečjem EU, ostaja precej pod nacionalnim ciljem 57,6 % za leto 2030, pri čemer so visoko izobraženi odrasli veliko pogosteje vključeni v izobraževanje kot odrasli z nižjo stopnjo izobrazbe. Vpis v poklicno izobraževanje in usposabljanje je še vedno precej pod povprečjem EU, na višji sekundarni ravni pa je bila leta 2023 na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike vpisana le približno tretjina študentov, kar je pod povprečjem EU. Delež študentov terciarnega izobraževanja, ki so vpisani na področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, je med najnižjimi v EU, in sicer 13,9 %, pri IKT pa le 5,1 %, med ženskami pa še manjši. Vztrajno nezadostne temeljne spretnosti kažejo na sistemske pomanjkljivosti izobraževalnega sistema. Zaradi pomanjkanja ustrezno usposobljenega učiteljskega osebja ter neučinkovitih praks poučevanja in učnih načrtov sistem ne upošteva v zadostni meri vseh otrok, vključno z invalidnimi učenci. Vsak tretji 15-letnik nima temeljnih spretnosti na področju matematike, branja in naravoslovja, približno polovica učencev v 8. razredu (od 12 do 13 let) pa nima osnovnih digitalnih znanj in spretnosti. Kljub izboljšavam v zadnjih letih približno desetina učencev še vedno zgodaj opusti izobraževanje ali usposabljanje, s čimer se povečuje že tako velik delež nizko usposobljenih odraslih. Krepitev kakovosti izobraževanja in usposabljanja ter njune ustreznosti za potrebe trga dela, zlasti s krepitvijo temeljnih spretnosti učencev ter začetnega in stalnega usposabljanja učiteljev ter spodbujanjem vpisa nizko usposobljenih oseb v poklicno izobraževanje in usposabljanje ter izobraževanje odraslih, je ključnega pomena za izboljšanje slabih rezultatov izobraževanja ter zmanjšanje velikega pomanjkanja spretnosti ter neusklajenosti spretnosti s povpraševanjem, tudi na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter zelenega prehoda.

(30) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2025 priporočil, naj države članice euroobmočja ukrepajo, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja za leto 2025. Kar zadeva Malto, priporočila 2, 3, 4 in 5 prispevajo k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede konkurenčnosti, priporočili 4 in 5 prispevata k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede odpornosti, priporočilo 1 pa prispeva k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje o makroekonomski in finančni stabilnosti iz priporočila za leto 2025 –

PRIPOROČA, da Malta v letih 2025 in 2026 ukrepa tako, da:

1. okrepi skupne obrambne in varnostne odhodke ter pripravljenost ob zagotavljanju vzdržnosti dolga v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 6. marca 2025; upošteva najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki jih je 21. januarja 2025 priporočil Svet, da bi odpravila čezmerni primanjkljaj; postopoma odpravi izredne energetske podporne ukrepe; obravnava preostala tveganja agresivnega davčnega načrtovanja, uvede davčni odtegljaj na plačila v tujino ali enakovredne zaščitne ukrepe ter spremeni pravila o družbah brez davčnega domicila;

2. glede na veljavne roke za pravočasno dokončanje reform in naložb v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 zagotovi učinkovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU; pospeši izvajanje programov kohezijske politike (ESRR, SPP, ESS+, Kohezijski sklad), po potrebi na podlagi priložnosti, ki jih ponuja vmesni pregled; optimalno izkoristi instrumente EU, vključno z možnostmi, ki jih ponujata program InvestEU in platforma za strateške tehnologije za Evropo, za izboljšanje konkurenčnosti;

3. spodbuja naložbe v raziskave in inovacije, vključno s povečanjem javnih naložb v raziskave in razvoj ter spodbujanjem zasebnih naložb v raziskave in razvoj, na primer z davčnimi spodbudami zanje;

4. pospeši uvajanje energije iz obnovljivih virov s spodbujanjem obsežnih projektov ter naložb manjšega obsega v neposredno proizvodnjo in porabo energije; zmanjša povpraševanja po energiji z izboljšano energijsko učinkovitostjo stavb; zmanjša emisije iz cestnega prometa in obravnava prometne zastoje s spodbujanjem kakovostnega in učinkovitega javnega prevoza, povečanjem naložb v infrastrukturo za aktivno mobilnost in odvračanjem od uporabe avtomobilov; postopoma odpravi subvencije za fosilna goriva;

5. okrepi kakovost izobraževanja in usposabljanja ter njuno ustreznost glede na trg dela, da se obravnavajo slabi rezultati izobraževanja ter veliko pomanjkanje spretnosti in njihova neusklajenost s povpraševanjem, tudi na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM) ter zelenega prehoda, zlasti s spodbujanjem temeljnih spretnosti učencev, začetnega in stalnega usposabljanja učiteljev ter spodbujanjem vpisa v poklicno izobraževanje in usposabljanje ter izobraževanja nizko usposobljenih odraslih; okrepi vključenost v izobraževanje in usposabljanje.

V Bruslju, 8. julija 2025

Za Svet

predsednica

S. LOSE